

78 százalék

VISSZHANG - LXIII. évfolyam, 26. szám, 2019. június 28.

Karsai Lászlónak nemcsak rendszeres olvasója, de nagy tisztelője is vagyok, remélem, hogy nem orrol meg rám, amiért megkérdőjelezem [Jeszenszky és a holokaust](#) című legutóbbi írásának (ÉS, 2019/25., jún. 21.,) egyik – a cikk fő témáját és hitelességét semmiben sem befolyásoló – állítását.

„Franciaország 1940 tavaszától volt német megszállás alatt – írja Karsai –, de Pétain marsall, államfő, a helyi közvélemény jó részének és a katolikus klérus vezetőinek erőteljes támogatásával szembe tudott szállni Heinrich Himmler birodalmi SS-vezető és Eichmann pribékjeivel. A helyi hatóságok aktív, lelkes, hatékony közreműködésére a gallok földjén – ellentétben Magyarországgal – a német megszállók a zsidókérdés „elintézésében” nem számíthattak, ezért élhette túl a franciaországi zsidók döntő többsége a holokaustot.”

Mindez, ha halványan is, engem arra a történelemértelmezésre emlékeztet, amit a szélsőjobboldali Éric Zemmour fejtett ki 2014-es *Le suicide français* (A franciák öngyilkossága) című könyvében. Eszerint Pétain marsall mindent megtett annak érdekében, hogy a „francia zsidókat” megvédje a deportálástól, és muszájból a külföldi állampolgárságú zsidókat áldozta fel a hazai „zsidók” megmentésének reményében.

Hogy így volt-e, vagy nem, az legalább olyan szenvedélyes vita tárgya Franciaországban, mint amilyen vita Horthy szerepét illetően nálunk zajlik, talán csak azzal a különbséggel, hogy Franciaországban, Magyarországtól eltérően, nem a múltat politikai elfogultságból elmaszatoló-retusáló szélsőjobboldali esszéisták és hatalomközeli bértörténészek, hanem a korszak szakmailag felkészült, tárgyilagos szakértői a hangadók. Gondolom, Karsai úgy érezhette, kellene valami pozitív nemzetközi példát szembeállítania Horthynak a deportálásokban játszott szégyenletes szerepével, az eseményeket jóváhagyó bűnös passzivitásával.

Csak hogy erre a köztársasági államformát felszámoló és nacionalista nézeteket valló Pétain a legkevésbé sem alkalmas. A Vichy-rezsim által hozott törvények 1940-ben és 1941-ben a franciaországi „zsidókat” másodrangú állampolgárrá degradálták. (A franciaországi „zsidók” csoportján belül azért sem könnyű az „idegen” vagy „rendezetlen állampolgárságú zsidókat” a francia „zsidóktól”, vagyis az „izraelita franciáktól” megkülönböztetni, mert a Vichy-rezsim rendeleti úton számos „zsidót” megfosztott francia állampolgárságától.)

Ha Franciaországban más országokhoz képest magasabb volt is a holokaustot túlélő „zsidók” számaránya, az a lakosság együttérzésének és szolidaritásának, az ország nagyságának, valamint a francia államgépezet viszonylagos autonómiájának köszönhető, nem pedig Pétain marsallnak, az ambivalensen viselkedő katolikus klérusnak vagy a megszállókkal való együttműködést elszabotáló helyi hatóságok engedetlenségének. Hogy csak egy példát mondjak, az 1942-es *Vélodrôme d'Hivers*-féle razziában a francia állam is vastagon benne volt, arról nem beszélve, hogy a deportáltak legalább 85 százalékát nem a német megszállók, hanem a francia hatóságok tartóztatták le.

Karsai 78 százalékra becsüli a túlélők számát. Hadd tegyem hozzá: ez az arányszám az akkori teljes „zsidó” lélekszámot veszi alapul (ez körülbelül háromszázötvenezer lehetett). Az „izraelita franciák” ennél is magasabb arányban, csaknem 90 százalékban éltek túl a vézskorszakot (a külföldi „zsidók” esetében ez az arány mindössze 60 százalék).